

1

Catharina gleed tussen de schone, door de zon gebleekte lakens. Het verse stro in de matras plooiden zich naar haar slanke lichaam en gaf bij elke beweging een weeë vertrouwenwekkende geur af, die herinnerde aan haar kinderjaren.

Het was de geur van argeloosheid en onschuld. Het was de geur van voor haar huwelijk, en nu was het de geur van de tweede kans.

Het was zo stil dat ze haar hart hoorde bonzen en dat hield haar wakker. Toen ze dan toch wegzonk in een onrustige slaap, werden haar dromen bevolkt door het zure gezicht van haar schoonmoeder, de priemende ogen van haar schoonvader en de graaiende handen van haar zwager, die haar bij het middel greep en in een hooiopper gooide. De stekende pijn toen hij bij haar naar binnen drong, was zo levensecht dat ze er kreunend van wakker schrok. Met het angstzweet parelend op het voorhoofd schoot ze overeind. Het duurde even voor ze besepte dat het deze keer maar een droom was.

Ze was amper ingedommeld toen ze alweer wakker schrok. Er was geschraap en geluid van hollende voetstappen en dat gebeurde allemaal vlak bij haar woning. Haar blote voeten maakten geen geluid op de plankenvloer toen ze naar het raam in de zijgevel van haar huis liep.

Vandaar had ze vrij uitzicht op de Rechtestraat, de hoofdstraat van het begijnhof. De deuren van de huizen en de poortjes in de ommuurde voortuinen aan de overkant zaten potdicht. Er was nergens een lichtschijnsel achter de ramen.

Ze had zich blijkbaar vergist. Waarschijnlijk had ze van hollende voetstappen gedroomd. Het laatste jaar werd ze geplaagd door onrustige dromen, al had ze de indruk dat het beter werd.

Nu haar proefperiode in het convent voorbij was, leek de wilde rivier die haar leven was, gekalmeerd. Hij trad niet meer buiten zijn oevers, kabbelde maar wat voort. Ze had nooit durven denken dat alles toch nog tot op zekere hoogte op zijn pootjes terecht zou komen.

Gerustgesteld bleef ze nog even naar buiten staan kijken, genietend van de nachtzwaluwen die langs de gevels scheerden. Binnenkort zouden de zwaluwen vertrekken en voor ze het wisten, zou de herfst ook voorbij zijn en zaten ze alweer in de winter.

Het werd haar eerste winter op het hof als volwaardige begijn. Als ze vergeleek met vorig jaar deze tijd, toen ze verward en doodongelukkig was gearriveerd, was ze nu een gelukkig mens. Een slaperig mens ook. Ze zou maar weer naar bed gaan.

Toen maakte ze een beweging die van haar leven plots weer die wilde rivier zou maken die ze zo verafschuwde. Toch deed ze niets bijzonders. Ze opende alleen het raam, snoof de nachtlucht op en boog zich een stukje naar buiten. Dat had ze niet moeten doen, want nu zag ze de waterput die slechts op een paar voet afstand van de zijmuur van haar huis verwijderd lag.

Op de rand van de put hing iets dat leek op een grote,

bleekroze zak, maar toen een wolk verschoof en het maanlicht opflakkerde, had de zak twee benen. Ze smoorde een gil in haar handen en stond als versteend, niet wetend wat te doen.

Eén ogenblik wilde ze weer in bed kruipen en zichzelf wijsmaken dat ze niets had gezien, maar Catharina was geen lafaard. Ze sloeg haar omslagdoek om en daalde met het kaarsenpannetje in de hand de smalle trap af. Haar hand beefde en ze ademde vlug en oppervlakkig als een angstig vogeltje.

Ze sloeg een kruis voor ze de straat op ging, in de hoop dat het zou helpen om de verschrikking die voor haar lag aan te kunnen.

Grootjuffrouw Amandine ergerde zich omdat er iemand midden in de nacht op haar voordeur bonkte. Niet dat het haar wakker had gemaakt. Ze had toch niet kunnen slapen omdat ze geplaagd werd door kiespijn.

Nachtelijk gebons betekende echter brand of muitende Spaanse soldaten die amok maakten en het begijnhof binnendrongen.

Of erger nog. Vorig jaar, het jaar des Heren 1595, waren geuzen afkomstig uit Breda erin geslaagd Lier in te nemen. Na hun allesvernielende tocht in het stadscentrum zakten ze ook naar het begijnhof af en raasden ze door de straten, alles vernielend wat er op hun pad lag. Drie dagen had het geduurd vooraleer de Spaanse gouverneur Don Alonzo de Luna Y Carcamo dankzij hulp vanuit Antwerpen en Mechelen de stad kon heroveren.

Ze luisterde gespannen of ze buiten rumoer hoorde.

Het was er stil. Er ontsnapte haar een zucht van verlichting.

Het kon nooit zo erg zijn als toen. Ze hoorde haar dienstmeid, de bejaarde juffrouw Clara, mopperend naar de deur sloffen. Een stem sprak gedempt maar dringend, hield aan, ging verder een octaaf hoger.

Grootjuffrouw Amandine zat al rechtop met één voet uit bed bungelend, klaar om op te staan, toen Clara handenwringend

de kamer in kwam. Ze werd opzij geduwd door de nieuwe begijn, juffrouw Catharina, die er, doodsbleek en met haar grote, blauwe ogen wijd opengesperd, uitzag alsof ze de duivel had gezien.

'Wat een brutaliteit!'

Catharina was niet eens fatsoenlijk aangekleed. Ze droeg alleen een onderkleed dat weinig van haar stevige vormen verhulde. Haar sluier bedekte amper haar dikke bos koperkleurig haar. De grootjuffrouw zag dat het te lang was. De statuten schreven voor dat haar zo kort moest gehouden worden dat men het niet kon binden. Ze zou daar een van de volgende dagen op wijzen.

'Juffrouw Catharina, wat be...'

Ze kreeg niet de tijd om haar zin af te maken.

'Het spijt me dat ik u stoort, grootjuffrouw, maar u moet met me meekomen. Alstublieft.'

Het dringende verzoek klonk ondanks dat 'alstublieft' en de aanhef oneerbiedig, om nog maar niet te spreken over het ongevraagde binnendringen in haar privéruimte. Het klonk alsof de vrouw in werkelijkheid zei: maak als de bliksem dat je met mij meekomt.

Even stond ze in twijfel of ze de begijn een berisping zou

geven en haar zou laten wachten tot de ochtend. Wat bezielde haar in 's hemelsnaam om zich zo oneerbiedig te gedragen?

'Wat is er zo dringend?'

'Ik... ik weet niet of ik erover kan praten.'

Grootjuffrouw Amandine fronste de wenkbrauwen. Ze zag de nerveuze blik die de begijn op juffrouw Clara wierp. Was het om haar dat ze niets kwijt wilde? Als iemand in die arme oude Clara al een bedreiging zag, moest het wel heel ernstig zijn.

'Ik hoop dat je hiervoor een goeie reden hebt, juffrouw Catharina. In het andere geval zul je het je beklagen! Geef me mijn falie, Clara. Ik ga me niet helemaal aankleden.' Clara legde de tot aan de knieën reikende omslagdoek die als mantel fungeerde, zorgzaam over de schouders van haar meesteres.

'Dank je Clara. Je hoeft niet mee te gaan.'

Catharina ging haar met grote passen voor. Grootjuffrouw Amandine drong aan op uitleg, maar Catharina maakte een ongeduldige handbeweging die ook al niet van veel eerbied getuigde. De grootjuffrouw twijfelde of ze er toch niet beter aan had gedaan haar weg te sturen.

Ze stond op het punt rechtsomkeert te maken, toen een pijnscheut in haar onderkaak haar eraan herinnerde dat ze toch niet kon slapen zolang die rotte kies daar zat. Ze kon dus evengoed Catharina's probleem oplossen of ten minste toch aanhoren en haar nadien uitkafferen omdat ze voor zoiets onbelangrijks lastig was gevallen.

Catharina hield halt bij de put voor haar huis, vlak bij het convent, de Woemelgeemsehuse. Er lag iets groots op de rand van de put, afgedekt met een grauwe doek.

'Wat is dat?'

'Schrik niet, grootjuffrouw', fluisterde Catharina.

Ze haalde met een ruk de doek weg die ze over het lichaam had gelegd.

De schok was hevig.

Niet omdat het een lijk was. Grootjuffrouw Amandine had in haar leven lijken in alle maten en gewichten gezien.

Zelfs niet omdat het een man was. Ze kende het mannenlichaam in al zijn facetten.

Ze was twee keer getrouwd geweest, als bij toeval elke keer met een ziekelijke man. Een derde keer was ze er maar niet meer aan begonnen.

Ook niet omdat het naakt was. Hoewel de combinatie van al die dingen, een naakte dode man op het begijnhof, 's nachts als alle mannen verondersteld werden het hof te hebben verlaten, zéér compromitterend was, was dat niet het allerergste.

'Mijn God, het is kanunnik Dodoens!'

Een naakte, dode kanunnik met een bloederig gat in het achterhoofd 's nachts in het begijnhof over de rand van een waterput gedrapeerd, zijn achterste obsceen de lucht in, betekende de doodsteek voor het begijnhof. In deze tijd van godsdienstoorlog en inquisitie was de verdachte dood van een geestelijke een aanwijzing voor ketterij. Iedereen wist wat er met ketters gebeurde en de begijnen zouden de

eerste verdachten zijn.

Grootjuffrouw Amandine hapte naar adem. Ze gooide de doek vlug over het afgrijselijke toneel.

'Hij moet weg', fluisterde ze schor. 'Hij moet weg en hier mag niemand iets van weten. Niemand!'

De vrouwen keken elkaar vragend aan.

Ze wisten dat er een gemakkelijke oplossing was. Eén beweging en het lijk zou in de put verdwijnen.

'Hoe moeten we de anderen uitleggen dat ze het water niet meer kunnen gebruiken?' fluisterde juffrouw Catharina.

'En wat als hij komt bovendrijven?'

De grootjuffrouw knikte. Ze vermoedde al dat Catharina intelligent was, maar nu wist ze het zeker. Was ze echter ook loyaal? Zou ze haar mond houden?

'Hier mag nooit over gepraat worden, Catharina. Zelfs niet in de biecht. Kun je dat? Beloof je dat? Zweer het!'

'Soms is zwijgen het enige wapen van de zwakken', fluisterde Catharina. 'Ik weet wanneer het nodig is het te gebruiken.

U kunt op mij vertrouwen. Ik zweer het.'

De blauwe, schitterende ogen van Catharina staarden vastberaden in de bruine, oudere ogen in de verrimpelde

oogkassen van de grootjuffrouw. Heel even bleven ze zo staan. Roerloos.

'Goed. Ik geloof je. De put is geen oplossing. De rivier wel.'

Grootjuffrouw Amandine spiedde de omgeving af. Er was geen spoor van nieuwsgierige ogen te bekennen. Dat zou echter niet lang meer duren. De nacht vertoonde al slierten van de ochtendschemering. Spoedig zouden de eerste begijnen zich naar de kerk haasten. Er was geen tijd te verliezen.

Ze tastte naar haar sleutelbos aan de gordel die ze dag en nacht droeg en vond de sleutel van de poort. Niet die van de poort aan het begin van de Rechtestraat, maar die van de kleinere poort die toegang gaf tot de bleekweide met de washuisjes op de oever van de Nete.

Er waren geen woorden nodig. De vrouwen kantelden het lijk op de doek, grepen elk twee hoeken vast en droegen het half slepend tot aan de rivier.

Met een plons verdween het lijk, geknoopt in de grauwe doek, in het water. Misschien bleef de kanunnik ergens steken tussen het riet op de oever, misschien zakte hij naar de bodem en vond hij een eeuwige rustplaats tussen het slib.

De maan was getuige, rond en blinkend als een pasgeslagen goudstuk prijkte ze aan de nachtelijke hemel. Er was te veel licht en dat maakte de twee begijnen nog nerveuzer dan ze al waren. Ze wensten dat het donker was als de hel.

Grootjuffrouw Amandine prevelde een haastig gebed en sloeg een kruis. Het was verkeerd zo met een dode om te gaan. Ze zou er voor de rest van haar verdere leven wroeging over hebben, maar het was nog slechter het bestaan van haar begijnen in gevaar te brengen. Soms is een mens verplicht te kiezen. Ze was er nooit voor teruggeschrokken

verantwoordelijkheid te nemen. Juist daardoor was ze tot grootjuffrouw verkozen. Misschien zou de Heer het haar

daarom vergeven nadat ze boete had gedaan.

'Dit is niet gebeurd', zei ze streng.

'Het is niet gebeurd', herhaalde Catharina.
Ze draaiden zich om en liepen terug naar het hof.